

T 157070

การศึกษาวัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมไทยจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ได้ชี้แนวทางในการศึกษาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมเชิงวัฒนธรรมร่วมกับระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมจากเอกสารประวัติศาสตร์พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ประกอบรวมกับการใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบของพื้นที่และมิติเวลาของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเป็นกลไกในการศึกษา โดยสามารถแสดงผลวัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมไทยจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาดังต่อไปนี้

1. **วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมเมือง** ได้แก่ คติในการออกแบบเมือง, ชัยภูมิของเมือง, ฤกษ์ในการสร้างและสถาปนาเมือง, ยุทธศาสตร์ และการคมนาคม
2. **วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ประเภทอาคารสถาปัตยกรรมวัง** ได้แก่ ความสำคัญของพระราชวังในฐานะปราสาท, พระราชวังเป็นศูนย์กลางจักรวาล, สัญลักษณ์แสดงความเป็นอัครศาสนูปถัมภกของพระมหากษัตริย์, สัญลักษณ์การรวมศาสนจักรและอาณาจักรเข้าเป็นหนึ่งเดียว, ความหมายของพระที่นั่ง 5 ยอด และ 9 ยอด ตามคติพุทธศาสนา นิกายสยามวงศ์, พระราชวังในฐานะที่ประทับยามเสด็จแปรพระราชฐาน, พระราชวัง หรือ ตำหนัก ในฐานะศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครอง และพระราชวัง หรือ ตำหนัก ในยามเสด็จแปรพระราชฐานไปคุมงานด้านการบูรณาพระศาสนา
3. **วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ประเภทอาคารสถาปัตยกรรมวัด** ได้แก่ คติการสถาปนาพระมหาธาตุกลางเมือง, การดำรงตนเป็นอัครศาสนูปถัมภกขององค์พระมหากษัตริย์, การสร้างวัดอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ว่าชนม์, การสร้างธาตุเจดีย์, การสร้างอุเทสิกะเจดีย์, การกัลปนาที่ดินเพื่อการสร้างวัด, การสร้างวัดในตำแหน่งบ้านเดิม, การสร้างอาคารสถาปัตยกรรมในการบวชของพระมหากษัตริย์, การสร้างวัดเพื่อแสดงความกตัญญู, การแสดงพัฒนาการของเทคนิคการก่อสร้าง, ธรรมเนียมการบูชาพระพุทธรูป และการแสดงคติการออกแบบ
4. **วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ประเภทอาคารสถาปัตยกรรมบ้าน** ได้แก่ การสร้างบ้านขุนนาง กรณีพระราชทานบ้านแก่ขุนนาง, การสร้างบ้านหลวงกรณีลดยศเจ้านายเป็นสามัญชน, การสร้างบ้านรับรองราชทูต, การสร้างบ้านหลวง สำหรับผู้อพยพชาวเขมร และการสร้างศาลาที่พักกลางทางไปนมัสการพระพุทธรูป
5. **วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมเมืองในพระราชพิธี** ได้แก่ การสร้างสถาปัตยกรรมเมืองในพระราชพิธีสถาปนาพระนคร, พระราชพิธีลบศักราช, พระราชพิธีตรียัมปวาย, พระราชพิธีฉวางพระเพลิงพระบรมศพ และการพิธีกรรมบวงสรวง

ท้ายสุด การศึกษานี้มุ่งแสดงให้เห็นถึงการศึกษาศาสตร์สถาปัตยกรรมในแง่คุณค่าและความหมาย ถ่ายทอดความเข้าใจสู่วัฒนธรรมการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม อันเป็นมูลบทของความสืบเนื่องทางวัฒนธรรมที่หมายถึงการประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนของบรรพบุรุษเป็นเนื่องนิรันดร์สืบต่อกันมา ด้วยเหตุผลที่ว่าวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อของมนุษย์ สามารถเห็นและรู้ได้ชัดเจนจากสถาปัตยกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

TE 157070

The study of Thai architectural tradition through the Royal Chronicles of Ayutthaya presented cultural term of History of Architecture methodology through historical evidences which were the Royal Chronicles of Ayutthaya. In addition with the knowledge of Thai architectural tradition in dimension of space and time during Ayutthaya kingdom. As result, this study shown the Thai architectural tradition through the Royal Chronicles of Ayutthaya as follow.

1. *Thai architectural tradition of the city:* Shown city design, city settlement, an auspicious of city establishment, military strategy and travel communication.

2. *Thai architectural tradition of the palace:* Shown Prasada meaning, center of the universe, Dhamaraja symbol, combination between kingdom and religious administration, meaning of five towers and nine towers in Siamwongse school Buddhism, accommodations during King 's departure, palace as political center and accommodations during temples renovation.

3. *Thai architectural tradition of the temple:* Shown Mahathat idea, Kingship as Dhamaraja, offering for pass away persons, That Chedi, Utesika Chedi, Kalapana or estate donation, temples were located at the King 's former residence, temples were built on the King 's ordination occasion, temples were built for gratefulness, architectural technique development, footprint worship and design principle.

4. *Thai architectural tradition of the house:* Shown bureaucrat houses, royal houses, ambassador resident, Khmer immigrant 's royal houses and pavilions along the way to the footprint at Saraburi.

5. *Thai architectural tradition of the Royal ceremony architecture:* Shown royal architectures which were built on city establishment ceremony, the ceremony of the year 1000 for the calendar era reformation, giant swing ceremony, royal funeral ceremony and offering ceremony.

Lastly, this study mentioned on History of Architecture purpose which based on value and meaning behind the architecture form. Since the architectural traditions were able to present the human cultures and civilizations which were the desires of creators or architects who built the architectures.